INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken heeft een aantal fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen over de brieven van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 28 oktober 2026 inzake de geannoteerde agenda Raad Algemene Zaken van 19 november 2026 (Kamerstuk 21501-02, nr. 3506) d.d. 6 november 2026 inzake Addendum geannoteerde agenda Raad Algemene Zaken van 19 november 2026, d.d. 16 oktober 2026 inzake het verslag Raad Algemene Zaken van 13 oktober 2026 (Kamerstuk 21501-02, nr. 3498), d.d. 27 januari 2026 inzake Nederlandse inzending toetsingscyclus voor de rechtsstaat 2026 (Kamerstuk 21501-02, nr. 3320), d.d. 4 september 2026 inzake Kabinetsappreciatie Commissie rechtsstaatrapport 2026 (Kamerstuk 21501-02, nr. 3472), d.d. 30 september 2026 inzake Verslag van de Raad Algemene Zaken van 22 september 2026 (Kamerstuk 21501-02, nr. 3492) en de EU-voorstellen d.d. 15 oktober 2026 over opheffing EU-begrotingsmaatregelen tegen Hongarije en d.d. 12 augustus 2026 inzake Rechtsstaatrapport 2026 van de Europese Commissie (COM (2026) 900).

De voorzitter van de commissie,
Van Meetelen

De griffier van de commissie,
Blom

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

II Reactie van de minister van Buitenlandse Zaken

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor de Raad Algemene Zaken van 19 november. Hierover hebben de leden nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie vragen hoe het kabinet naar de ontwikkelingen in Hongarije sinds het aantreden van de regering-Magyar kijkt. Welke kansen/mogelijkheden ziet het kabinet voor samenwerking?

De leden van de D66-fractie constateren dat er ook gesproken zal worden over de relatie met het Verenigd Koninkrijk (VK). Ondersteunt Nederland de mogelijkheid ven hernieuwd Europese Unie (EU-)lidmaatschap van het VK? Welke voorwaarden verbindt het kabinet daaraan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken van 19 november 2026 en de overige stukken. Naar aanleiding van al deze stukken hebben deze leden nog enkele vragen en opmerkingen.

<u>Commissie Werkprogramma 2027</u>
De leden van de VVD-fractie verwelkomen het feit dat de Europese Commissie in haar werkprogramma veel aandacht heeft voor deregulering, vereenvoudiging en het versterken van het Europese concurrentievermogen. Hoe beoordeelt het kabinet de verhouding tussen de ambities van de Commissie op het gebied van concurrentievermogen en de daadwerkelijke vermindering van regeldruk voor ondernemers? Welke concrete resultaten verwacht het kabinet van het werkprogramma voor het Nederlandse bedrijfsleven en in bijzonder het midden- en kleinbedrijf (mkb)? Is het kabinet daarnaast bereid om bij de evaluatie van bestaande Europese wetgeving nadrukkelijk aandacht te vragen voor de uitvoerbaarheid en proportionaliteit van bestaande wet- en regelgeving? Hoe kijkt het kabinet tenslotte naar de mededeling dat nieuwe omnibussen gepaard zullen gaan met *impact assessments*?

<u>Rechtsstaatdialogen en Artikel 7-procedure</u>
De leden van de VVD-fractie menen dat de bescherming van de rechtsstaat een fundamentele voorwaarde is voor het functioneren van de Europese Unie. Helaas blijkt dat de huidige Artikel 7-procedure in de

praktijk onvoldoende effectief is. De procedure is traag en het blijkt vaak nagenoeg onmogelijk om tot effectieve sancties over te gaan. Kan de minister aangeven hoe een eerder voorstel voor het hervormen van de Artikel 7-procedure in een non-paper van onder andere Nederland door andere lidstaten is ontvangen? Is de minister bereid om zich actief in te zetten voor verdere uitwerking en meer steun voor dit voorstel? Voorziet de minister daarnaast mogelijkheden om de Artikel 7-procedure te voorzien van duidelijkere consequenties wanneer een lidstaat structureel weigert hervormingen door te voeren? Hoe kijkt het kabinet tenslotte naar de status van de Artikel 7-procedure tegen Hongarije en verschillende oproepen om deze procedure op te schorten?

EU-VK relaties
De leden van de VVD-fractie staan positief tegenover intensieve samenwerking tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk. Wel moet daarbij de integriteit van de Europese interne markt gewaarborgd worden. Hoe kijkt het kabinet in dat kader aan tegen samenwerking op het gebied van studiemigratie? Deelt het kabinet de opvatting dat juist op dit beleidsterrein terughoudend omgegaan moet worden met verdere samenwerking?

Montenegro
De leden van de VVD-fractie zijn voorzichtig optimistisch over de voortgang die Montenegro heeft geboekt in de toetredingsonderhandelingen met de Europese Unie. Hierbij blijft het wel belangrijk dat de voortgang zich niet beperkt tot de papieren werkelijkheid, maar dat het land ook in de praktijk voldoet aan de gestelde voorwaarden. Hoe zorgt het kabinet er in dat kader voor dat de capaciteitsverhoging voor belastingen en de verdere ontwikkeling van IT-systemen daadwerkelijk gerealiseerd wordt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken. Deze leden verwelkomen de stappen die Montenegro heeft gezet in het toetredingsproces zodat wordt voldaan aan de *closing benchmarks* van hoofdstuk 16 en 22. Zij hebben nog enkele opmerkingen en vragen bij de rest van de agenda.

Er zal tijdens de Raad gesproken worden over de omnibussen, zo lezen de leden van de PRO-fractie. Het kabinet geeft hierbij aan dat de inzet is om beleidsdoelen te behouden, terwijl deze leden grote zorgen hebben over

het feit dat regels en rechten die ons beschermen worden geschrapt. Zij vinden het van groot belang dat de voorstellen zoveel mogelijk worden bijgeschaafd om onder andere gezondheids-, milieu- en werknemersrechten te behouden, en dat het kabinet tegen het voorstel zou moeten stemmen als deze onvoldoende geborgd zijn. Is het kabinet dat eens? Na de implementatie van de omnibussen zou goed moeten worden gemonitord wat onverhoopte gevolgen zijn van de omnibussen. Hoe gaat het kabinet zich hiervoor inspannen?

Het kabinet laat ook weten dat het inzet op een zorgvuldig wetgevingsproces waarbij gebruik wordt gemaakt van effectbeoordelingen, zo lezen de leden van de PRO-fractie. Tegelijkertijd schrijft het in de beantwoording op de schriftelijke inbreng voor de informele Europese Raad van 13 november (Zaaknummer 2026Z24590) dat het ontbreken van een impact assessment een omnibus niet bij voorbaat diskwalificeert. Wanneer is het volgens het kabinet verstandig om geen impact assessment uit te voeren?

Het kabinet heeft in het schriftelijk overleg over de informele Europese Raad van 13 november laten weten geen voortrekkersrol te willen vervullen op het vlak van het eigenmiddelenbesluit (EMB), zo lezen de leden van de PRO-fractie. Deze leden lazen dat Oostenrijk zich inmiddels wel uitspreekt voor een Tech-belasting en voor een versie van Corporate Resource for Europe (CORE). Hoe beoordeelt Nederland dit nieuwe standpunt? Is het kabinet bereid een soortgelijke handreiking te doen op het EMB?

De leden van de PRO-fractie lezen dat in het Ierse voorstel voor het MFK staat dat 30% wordt gekort op zowel het AgoraEU programma en het Justitieprogramma. Beide programma’s dragen bij aan een sterkere rechtsstaat. Bezuinigen op deze programma’s is volgens deze leden dan ook zeer onwenselijk. Hoe rijmt het kabinet deze bezuinigingen met het belang van sterke rechtsstaten in de EU, net nu hierover een dialoog wordt gevoerd? Is het kabinet bereid zich hier tegen uit te spreken en zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de stukken inzake de Raad Algemene Zaken 19 november 2026 en Rechtsstatelijke ontwikkelingen in de Europese Unie. Deze leden hebben hier nog enkele vragen bij.

Rechtsstaat Polen

De leden van de CDA-fractie verwelkomen de agendapunten in de Raad voor de rechtsstatelijke ontwikkelingen in de Europese Unie. Er bestaat een grote zorg over de nieuwe spanningen rond het Poolse Constitutioneel Hof en de gevolgen voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.[1] Belangrijk hierbij is de vraag of het Europees recht boven het Poolse recht gaat. De president van Polen heeft geweigerd nieuwe rechters te beëdigen en het Hof moest worden afgezet door de politie. De oppositie spreekt van een staatsgreep. Hoe kijkt het kabinet naar de recente ontwikkelingen rond het Poolse Constitutioneel Hof en welke gevolgen ziet het kabinet voor rechtsstatelijke ontwikkelingen in Polen en Europese samenwerking?

Rechtsstaat Hongarije

De leden van de CDA-fractie zijn positief gestemd over de rechtsstatelijke ontwikkelingen in Hongarije. Zij vragen het kabinet om een reactie op het voorstel van de Raad tot opheffing van de in december 2022 aan Hongarije opgelegde maatregelen op grond van de Meerjarig Financieel Kader (MFK)-rechtsstaatverordening. Door deze opheffing worden aan Hongarije circa 4,2 miljard euro aan EU-middelen voor cohesieprogramma's vrijgegeven.[2]

De leden van de CDA-fractie wijzen het kabinet erop dat Hongarije stappen moet blijven zetten om zich te verbinden aan de uitspraken van het EU-Hof en langdurige, toekomstbestendige verbetering van de rechtsstaat moet aanbrengen. Deze leden vragen hoe het kabinet vervolg geeft aan de motie-Van Lanschot (Kamerstuk 21 501-02, nr. 3383) en de motie-Krul/Dassen (Kamerstuk 36 866, nr. 9) nu de maatregelen worden opgeheven.

De leden van de CDA-fractie constateren dat het kabinet voorstander is van het opnemen van sterke waarborgen op het gebied van de rechtsstaat in het volgend MFK. In hoeverre zijn deze waarborgen bindend? Deze leden zijn van mening dat deze waarborgen vooral voor netto-ontvangers, of aankomend lidstaten zijn bedoeld. Hoe hebben deze waarborgen effect op landen die netto-bijdrager zijn en reeds bestaande leden van de EU?

Omnibus en regeldruk

---

[1] NOS, 31 oktober 2026, 'Vreemde situatie in Polen: president duwt zichzelf naar binnen bij Constitutioneel Hof'

[2] Europese Commissie, 17 juli 2026, 'Verslag over de rechtsstaat 2026 versterkt de welvaart, veiligheid en democratische veerkracht van Europa' (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_26_1613)

De leden van de CDA-fractie steunen de doelstellingen van de Europese Commissie voor Europese vereenvoudiging en vermindering van onnodige regeldruk, met behoud van de beleidsdoelen. Deze leden vragen in hoeverre de Europese Omnibuspakketten meegewogen worden in de nationale doelstellingen voor het verminderen van regeldruk. Welk concreet effect verwacht het kabinet hiervan voor Nederlandse organisaties? Hoe kijkt het kabinet naar het Duits-Italiaans-Belgische voorstel voor een noodrem bij nieuwe EU-regelgeving als uitvoeringstoets voor regeldruk?

De leden van de CDA-fractie ondersteunen de inzet van de Europese Commissie met het 'pact tegen gold-plating'. Deze leden constateren dat er veel gold-plating in Nederlandse uitvoering van Europese wetgeving terugkomt. Kan het kabinet toelichten hoe zij naar het pact kijkt? Ziet het kabinet kansen om de Nederlandse implementatie van Europese wetgeving te versimpelen?

Commissie Werkprogramma 2027

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Commissie Werkprogramma van 2027.[3] Deze leden delen de ernst van de Commissie om te investeren in het concurrentievermogen van de interne markt. Zij benadrukken dat de adviesrapporten van o.a. Draghi opgevold moeten worden.

De leden van de CDA-fractie constateren dat Europese natuurbeschermingsregels, waaronder de Vogel- en Habitatrichtlijn, worden geëvalueerd. Deze leden vragen het kabinet welke gevolgen eventuele aanpassingen kunnen hebben voor het Nederlandse natuurbeleid en of het kabinet hierin mogelijkheden ziet om nationale knelpunten te adresseren. Zij zien daarnaast dat het aangekondigde voorstel om de kaderrichtlijn water (KRW) te herzien niet in het werkprogramma opgenomen is. Zij vragen hoe het kabinet dit beoordeelt en of het aanleiding ziet om zich Europees in te zetten voor een herziening van de KRW.

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Commissie in haar werkprogramma initiatieven aankondigt op het gebied van betaalbaar wonen, zorg en hoger onderwijs. Deze leden merken op dat de verantwoordelijkheid voor deze beleidsterreinen in belangrijke mate bij

[3] Europese Commissie, 4 november 2026, 'Commission unveils 2027 work programme for a stronger and sovereign Europe and reports on simplification efforts' (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_2321)

de lidstaten ligt en dat de Europese Unie op onderdelen slechts een geringe of aanvullende bevoegdheid heeft. Deelt het kabinet deze constatering? Ziet het kabinet de meerwaarde van Europees beleid op deze onderwerpen? Kan het kabinet aangeven of het deze sociale beleidsterreinen als prioriteiten voor Europees beleid beschouwt, en waarom?

Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk
De leden van de CDA-fractie delen een positieve grondhouding tegenover verdere verdieping van de relatie met het Verenigd Koninkrijk. Zij zien daarbij op 20 november tijdens de tweede EU-VK top vooral kansen voor intensievere samenwerking op het gebied van economie, veiligheid en defensie. Ook verwelkomen zij de Britse intentie om de banden met de Europese Unie verder aan te halen.

Meerjarig Financieel Kader
De leden van de CDA-fractie delen de ambitie van de Europese Commissie om eind 2027 politieke overeenstemming te vinden over de volgende Europese meerjarenbegroting, zodat deze vanaf 1 januari 2028 kan worden uitgevoerd.

II. Reactie van de minister van Buitenlandse Zaken